

FORVALTNINGSPLAN

Tautra

Verneområde	VV00000697
Utskriftsdato	23.08.2024
Planstatus	Godkjent FVP

Statsforvalteren i Trøndelag

INNLEDNING

TAUTRA (VV00000697)

Godkjent av	
Oppstartsdato	23.02.2016
Planlagt revisjon	01.03.2034
Sametingskonsultasjon	
Godkjent dato	12.08.2024

Høringsdato	01.12.2022
ephorte saksnummer	2016/1413, 2018/2907, 2021/2365
Forvaltningsmyndighet	Statsforvalteren i Trøndelag
Forvaltningsmyndighets type	Statsforvalter
Oppsyn	http://www.naturoppsyn.no/lokalkontorer/
Fylker	Trøndelag
Kommuner	Frosta
Verneform	naturreservat
Verneplan	Verneplan for våtmark
Vernet dato	19.12.2003

OM FORVALTNINGSPLANEN

Denne forvaltningsplanen gjelder bare for A-området, det vil si de to områdene på Tautra som er vernet som naturreservat.

Forvaltningsplanen skal sikre en enhetlig forvaltning av verneområdet ved å gi retningslinjer om bruk og brukerinteresser, informasjon, skjøtsel, tilrettelegging og andre tiltak. Forvaltningsplanen er en presisering og en utdyping av verneforskriften, og gir retningslinjer for dispensasjonspraksis. Forvaltningsplanen definerer videre mål for forvaltningen av verneområder, og beskriver aktuelle tiltak for skjøtsel, tilrettelegging, besøksforvaltning mv. Verneforskriften med tilhørende vernekart gir rammen for utarbeidelse av forvaltningsplanen. Forvaltningsmyndigheten har ansvar for utarbeidelse av forvaltningsplan. Utkast til forvaltningsplan skal sendes på høring til grunneiere og berørte interesser. Forvaltningsplan for store verneområder og Ramsar-områder godkjennes av Miljødirektoratet.

For Tautra har prosessen med utarbeidelse av forvaltningsplanen tatt lang tid (se mer om prosessen i "Tilleggsopplysninger", under). Men selve prosessen har verdi siden mye om den kompliserte forvaltningen av Tautra og forskriften, har blitt belyst underveis.

En oppsummering av alle høringsuttalelser ble sendt med forvaltningsplanen da denne ble oversendt Miljødirektoratet for endelig godkjenning. Endringene som ble gjort i forvaltningsplanen ble redegjort for i brev som fulgte forvaltningsplanen. Det fremgikk hvordan forvaltningsmyndigheten hadde vurdert innspill som kom inn i høringsprosessen.

Forvaltningsmyndigheten er ansvarlig for å gjennomføre revisjon av forvaltningsplanen. Planperioden vil være på 10 år men ved behov kan planene revideres før planperioden utløper.

FORVALTNINGSMYNDIGHETENS OPPGAVE

Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å forvalte verneområdet i tråd med verneformålet og å treffe nødvendige tiltak hvis verneverdier trues. Se Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, kapittel 1 **Rundskriv**. Forvaltningsansvaret innebærer utøving av myndighet etter verneforskriften. I hovedsak innebærer dette myndighet til å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene og myndighet til å gi utfyllende retningslinjer om forvaltning og skjøtsel gjennom forvaltningsplaner. Forvaltningsmyndigheten har videre ansvar for å gi informasjon til grunneiere, rettighetshavere og allmennheten, gjennomføre skjøtsel og sørge for registrering av naturverdier. Forvaltningsmyndighetens handlingsrom følger av naturmangfoldloven og verneforskriften for det aktuelle verneområdet gjennom forbudsbestemmelser, unntaksbestemmelser og spesifiserte dispensasjonsbestemmelser. De sentrale forvaltningsorganer har overordnet ansvar for verneområdeforvaltningen, blant annet gjennom klagebehandling og fastsettelse av rammene for forvaltningen. Sentrale forvaltningsorganer er Klima- og miljøverndepartementet og Miljødirektoratet. Siden Tautra naturreservat inngår i et område med Ramsarstatus, er forvaltningsmyndigheten forpliktet til å rapportere til Miljødirektoratet dersom den økologiske tilstanden står i fare for å bli dårligere.

Statens naturoppsyn (SNO) er forvaltningsmyndighetens feltapparat. SNO har en todelt tilsynsmyndighet som retter seg både mot tilsyn med naturtilstanden og menneskets atferd i naturen. Veiledning og informasjon er også en viktig del av oppgavene. Samtidig utfører SNO registrering, overvåking, tiltak og skjøtsel på oppdrag fra forvaltningsmyndigheten. SNO fører kontroll med at verneforskriften og eventuelle dispensasjonsvedtak overholdes.

TILLEGGSSOPPLYSNINGER

Oppstartsmelding med prosjektplan for utarbeidelse av forvaltningsplan for alle vernekategoriene på Tautra ble sendt til fastboende og hytteeiere på Tautra og til lokale etater/organisasjoner den 23. februar 2016. Det ble samtidig invitert til å komme med innspill og til å delta på oppstartsmøte den 12. april 2016. Oppstarten og møtet ble dessuten annonsert i lokalaviser, og oppstartsmeldingen ble lagt ut på Statsforvalterens (tidligere Fylkesmannen) nettside. På oppstartsmøtet ble aktuelle temaer gjennomgått og innkomne innspill kommentert. Det ble gitt tilbud til alle som skrev seg på en adresseliste om å få tilsendt et førsteutkast av forvaltningsplanen. De kunne så gi innspill underveis i prosessen, på samme måte som det som er vanlig i en referansegruppe. Den 11. april 2017 ble det sendt et førsteutkast av forvaltningsplanen til de interesserte, og til denne kom det en rekke innspill. Den 21. august ble det sendt ut et brev med oppsummeringer av alle innspill så langt, og 16. oktober ble det igjen gjennomført et åpent møte om forvaltningsplanen. Et omarbeidet utkast ble oversendt til Miljødirektoratet den 17. januar 2018. Etter møte den 27. juni 2018 mellom Statsforvalteren og Miljødirektoratet, der Statsforvalteren fikk veiledning og en rekke råd, ble enda et utkast oversendt til Miljødirektoratet 31. oktober 2018. Statsforvalteren fikk utkastet med kommentarer i retur den 11.12.2019. Etter anbefaling fra Miljødirektoratet ble det besluttet å bruke nettløsningen for utarbeidelse av forvaltningsplan for delområdene separat. Utkastet til "Forvaltningsplan på nett" (FPNV) ble gjennomgått av Miljødirektoratet og godkjent dato 9. juli 2021 med vilkår om å rette tekst opp iht. deres merknader og føringer.

OMRÅDEFAKTA

Landareal (daa)	300
Sjøareal (daa)	2400
IUCN-status	IUCN_IA
Ramsar-status	Ja
Emerald-status	Ja

INTERNASJONALE FORPLIKTELSER

Naturen kjenner ingen grenser. Derfor er det utviklet internasjonale avtaler som tar sikte på å beskytte miljøet ut fra et større perspektiv enn det nasjonale.

De internasjonale avtalene har ulik karakter. Noen dekker særlige regionale utfordringer mens andre dekker globalt, noen fokuserer særlig på en spesifikk problemstilling, mens andre har en bredere tilnærming. Mange av miljøavtalene er underlagt FN, fordi et grenseløst samarbeid er nødvendig for å løse problemer som arter seg likedan i mange land.

Norge har undertegnet en rekke internasjonale miljøavtaler. Mange av våre verneområder er svært viktige bidrag til at slike avtaler kan følges opp og gjennomføres i praksis. På Miljødirektoratets **nettsider** finnes blant annet en oversikt over internasjonale avtaler som dekker blant annet naturmangfold. Sentrale avtaler for norske verneområder er FNs konvensjon om biologisk mangfold, Ramsarkonvensjonen om våtmarker og Bernkonvensjonen om ville europeiske planter og dyr og deres naturlige leveområder. Tautra er utpekt som Ramsar-område under Ramsarkonvensjonen og inngår i verneområdenettverket Emerald Network under Bernkonvensjonen.

IUCN

Norge er medlem i Den internasjonale naturvernunion, **IUCN**. Den har som mål å bevare natur og biologisk mangfold. IUCN forvalter et system for klassifisering av verdens verneområder, **IUCN kategorier**. Disse kategoriene benyttes i stor grad for å sammenlikne arbeidet med verneområder mellom ulike land, både regionalt og globalt. Status for norske verneområder rapporteres jevnlig fra Miljødirektoratet.

RAMSAR

Våtmarkskonvensjonen, også kalt Ramsarkonvensjonen (The Convention on Wetlands of International Importance), er en global avtale som ble utarbeidet i byen Ramsar i Iran 2. februar 1971. Norge var i 1974 et av de første landene som ratifiserte konvensjonen, som i dag har 169 medlemmer.

Ramsarkonvensjonen er spesielt rettet mot bevaring og bærekraftig bruk av verdens våtmarker. Konvensjonen skal spre kunnskap om våtmarkenes økologiske rolle og deres betydning for forskning og rekreasjon. Konvensjonen har særlig fokusert på våtmarkas betydning som fuglehabitat, og da særlig for trekkende vannfugl: som rasteplass under vår- og høsttrekket, som hekkeområde, som myteområde på ettersommeren, eller som overvintringsområde. Etter hvert har målsettingen blitt utvidet til å sikre våtmarker som leveområde for flora og fauna, og å bevare deres bidrag som livsgrunnlag for mange mennesker.

Tautra med Svaet fikk status som Ramsar-område i 1985. Kriteriet som Tautra med Svaet oppfylte og som lå til grunn for godkjenningen, var Ramsar-kriteriet 3 b: «Et våtmarkssystem er regnet som internasjonalt viktig dersom det innehar populasjoner av dyr (fugler) som bidrar til å opprettholde regionens biologiske mangfold.» Tautra var regnet som en av de viktigste hekkelokalitetene for sjøfugl i Midt-Norge, blant annet for de rødlistede artene ærfugl, hettemåke, fiskemåke og teist. Svaet var og er fortsatt viktig som myteområde og viktig for fuglearter under næringsøk hele året.

Norge har forpliktet seg til å sikre den økologiske funksjonen til våre 63 Ramsarområder (pr 2024) gjennom bærekraftig forvaltning som bygger på beste tilgjengelige kunnskap om områdenes verdier og tålegrenser. Forvaltningsplaner skal utarbeides for samtlige områder, og kontroll og overvåking skal gjennomføres inne i områdene og i tilgrensende influensarealer og buffersoner. Hvert tredje år rapporterer medlemslandene til Ramsarkonvensjonen om status for Ramsarområdene. Videre er det krav om løpende rapportering ved eventuell risiko for endringer i økologisk karakter, tilstand eller status i Ramsarområdene.

Ramsar-status for Tautra med Svaet bidrar til internasjonal oppmerksomhet for området. Det øker ansvaret forvaltningsmyndigheten har med hensyn på å sørge for tilstrekkelig oppsyn, håndhevelse av verneforskriften og gjennomføring av skjøtsel og tiltak for å ivareta verneverdiene.

BERNKONVENSJONEN

Bernkonvensjonens formål er å verne om europeiske ville dyr og planter og deres levesteder, med særlig vekt på truede og sårbare arter. Målet er også å fremme samarbeid mellom medlemslandene. Det er vedtatt fire lister (I-IV) som angir hvordan bestemte arter skal beskyttes (totalfredning, sikre leveområder, regulering av jakt og bruk av jaktredskap). I tillegg er det vedtatt resolusjoner for å beskytte bestemte naturtyper (Resolution No. 4 (1996)) og arter (Resolution No. 6 (1998)). Medlemslandene må rapportere om bevaringsstatus for de listede naturtypene og artene som finnes på eget territorium. I tillegg må landene opprette et nettverk av områder som skal bidra til å beskytte de aktuelle naturtypene og artene. Dette nettverket har fått navnet "Emerald Network" (**Bernkonvensjonen Emerald Network**). Miljødirektoratet har siden 2017 meldt inn norske områder til nettverket.

TILLEGGSPPLYSNINGER

Hele øya Tautra med Svaet, gruntvannsområdene rundt inklusive holmen Øksningen, ble vernet i 1984. Hele Tautra med Svaet dekker et areal på ca. 16,5 km² hvorav ca. 1,8 km² er landareal. Området er delt i tre vernekategorier:

- A-området: Et naturreservat som består av to adskilte delområder. Den sørlige delen omfatter den sjønære landstripen på begge sidene av Skaget, strandområdet langs Skagbukta, hele Storholmen, Litjholmen, Måsdammen, Raudammen og Sjødammen med arealet rundt, samt den sjønære landstripen fram til foten av moloen ved Kuøra. På den nordvestre spissen av Tautra ligger det andre delområdet, Kviningen. Sjøområdene utenfor begge delområdene inngår dessuten i A-området.

- B-området: Fuglefredningsområdet dekker mesteparten av Skaget ovenfor sonen langs stranda.

- C-området: Resten av øya har status som dyrefredningsområde. Dyrkajorda på Tautra, all bebyggelse og alle bilveger ligger i dette området. I tillegg inngår det meste av gruntvannsområdene i Svaet som ligger mellom Tautra og fastlandet i øst, et sjøareal som er et svært viktig område for fuglelivet i regionen.

Det gjelder særskilte bestemmelser for de tre kategoriene i ifølge verneforskriften. I A-området som denne forvaltningsplanen gjelder for, er all vegetasjon, alt dyreliv og alt fugleliv fredet. Her er det forbud mot "tiltak som kan endre de naturgitte forholdene" (jf. § 3 nr. 3).

De tre vernekategoriene for Tautra med Svaet har felles formålsbestemmelse, "å bevare et artsrikt våtmarksområde med vegetasjon, fugleliv og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området" (jf. § 2).

NATUR

BESKRIVELSE

Floraen på Tautra er artsrik med flere kravfulle og sjeldne arter. Beitemark utgjør en stor del av området, særlig i sør der storfe og sau beiter. Fra 2017 har det vært holdt geiter på Kviningen for å hindre gjengroing av kulturlandskapet. Mindre områder med kulturskog finnes spredt. Det har blitt fjernet en god del sitkagran flere steder på øya. Det er utført skjøtsel i form av krattrydding på Kviningen og tynning av einerkratt på Litjholmen og utover Skagets østside. Hensikten har vært å ivareta tørrengarter som f.eks. norsk timian, men også å holde forholdene intakte for hekkende ærfugl.

Strand, fjære og sjø i verneområdet er viktige rasteplasser for trekkende våtmarksfugler som gjess, ender og vadere. I de mest hektiske trekkperiodene, vår og høst, kan tusenvis av fugler være samlet her. I trekktidene er også en lang rekke sjeldne fuglearter observert og hele 245 fuglearter er sett på Tautra. Et bredt antall fugler overvintrer, mest dykkender, men også lommer, dykkere, skarv, stokkand, havørn og alkefugler.

På Storholmen hekker en betydelig koloni fiskemåker og i Måsdammen hekker et stort antall hettemåker. Vannspeilet i Raudammen er gjenåpnet men flere mindre holmer er satt igjen. Sjødammen er en brakkvannsdam som også er en svært rik fuglelokalitet. Før moloen ble bygd hekket hele 1600 par ærfugl på Tautra. Etter bruåpning og rovdyrbekjempelse har likevel ikke bestanden av ærfugl tatt seg opp på Tautra og har de siste årene ligget på under 100 par.

I tillegg til fugl, karplanter og dagsommerfugler er også sopp- og mosefloraen kartlagt.

NATURTYPER BESKRIVELSE

Gode lokalklimatiske forhold gjør at Tautra med Svaet og sørsiden av Frosta-halvøya er en av landets nordligste lokaliteter innenfor boreonemoral vegetasjonssone med vilkår for forekomst av edellauvskog. Området ligger i svakt oseanisk vegetasjonsseksjon (Moen 1998). Klimaet er relativt vintermildt, og snødekket er vanligvis tynt og kortvarig.

I 2005 kom rapporten «Naturtypekartlegging i Frosta kommune» (Lyngstad & Aune 2005), som avgrensede hele 14 naturtyper på Tautra (DN-håndbok 13). Av seks lokaliteter som fikk verdien «svært viktig» (A-lokaliteter) ligger tre innen naturreservatet på Tautra, en lokalitet på Skaget med kalkrik eng, en rik kulturlandskapssjø (Måsdammen) og en lokalitet med kalkrike strandberg på Kviningen.

Ifølge Øien m.fl. (2009) finnes det arealer med rik engvegetasjon på Skaget. I strandsonen både i sør og nord finnes det trua vegetasjonstyper knytta til strandberg, krattvegetasjon og undervannsvegetasjon. Skogen på Tautra er sterkt påvirket og vanskelig å føre til bestemte vegetasjonstyper, men mye av skogen er ulike utforminger av lågurtskog. Best utviklet finner vi denne skogtypen på Kviningen, hvor det er flersjiktet granskog med mye blåveis i feltsjiktet og sterkt innslag av ask i busk- og tresjiktet. Kanskje kan mindre arealer også karakteriseres som edellauvskog (Øien m.fl. 2009).

Basiskartlegging etter NIN-metodikken (2.1) ble gjort for alle områdene på Tautra i regi av Miljødirektoratet i 2016. Hele 55 naturtypefigurer er kartfestet totalt på Tautra. Av disse har 24 truede naturtyper i henhold til Norsk rødliste for naturtyper (2018) og 15 av dem ligger i eller delvis innenfor naturreservatet. Av dem igjen er 4 områder betegnet som semi-naturlig strandeng, en naturtype som er vurdert som sterkt trua (EN). Ett felt ligger ytterst på Skaget, ett på Litjholmen, ett på Storholmen og ett felt er en strandnær stripe fra Skagbukta til moloen. De øvrige 11 er semi-naturlig eng som er vurdert som sårbar (VU). Disse finnes mellom stranda og skogen på Skaget, ovenfor strandenga rundt Sjødammen, på Litjholmen og på Kviningen. Naturtypefigurene kan ses i **kart** (Kartlag/Naturvernområder/Natur i verneområder NiN)

Beskrivelse av arter, naturtyper og tilstand i de forskjellige delområdene i naturreservatet, ligger som vedlegg DELOMRÅDER.

ARTER BESKRIVELSE

I tillegg til fugl ble det utført omfattende kartlegginger både for karplanter, moser, sopp og sommerfugler i 2008 i forbindelse med NTNUs utarbeidelse av rapporten: «Forvaltning og overvåking av biologisk mangfold på Tautra, Nord-Trøndelag» (Øien m.fl. 2009). Registreringene gjelder hele Tautra og ikke bare A-områdene. Av karplantearter på Tautra er det registrert minst 429. Med i dette antallet er imidlertid også fremmede planter, forvillede hageplanter og plantede fremmede treslag (mest i B- og C-områdene). Det er gjort funn av 62 arter (takson) moser på Tautra og 190 arter (takson) av sopp. Både for moser og sopp regnes registreringene imidlertid som mangelfulle. En artsrik sommerfuglfauna er knyttet til udyrka arealer i nord. Kjente funn av dagsommerfugler omfatter 24 arter (takson). I tillegg er det gjort funn av 53 takson av målere, nattfly og svermere på Tautra (se funnlister i Øien m.fl. 2009).

Hekkebestandene, vinterbestandene og myteflokkene, særlig av ærfugl, ble godt kartlagt både før og særlig de første årene etter bruåpningen i 2003 (Thingstad m.fl. 2007). Også de fleste årene siden har det blitt foretatt tellinger og beregninger av hekkebestandene for ærfugl og tellinger av ærfuglunger på sjøen. Ifølge Artsobservasjoner er det fram til år 2022 sett 273 forskjellige fuglearter (takson) på Tautra. Totalt har NTNU pr 2015 en langtidsserie som fanger opp endringene i forekomstene av overvintrende vannfugl i Svaet. Serien strekker seg over en periode på 40 år, utfra 34 år med tellinger (Thingstad m.fl. 2015).

Beskrivelse av arter, naturtyper og tilstand i de forskjellige delområdene i naturreservatet, ligger som vedlegg DELOMRÅDER.

RØDLISTEARTER BESKRIVELSE

Rødlistens kategorier (de aktuelle) er: CR (kritisk truet), EN (sterkt truet), VU (sårbar) og NT (nær truet). Kategoriene er inndelt etter artenes risiko for å dø utfra Norge (Artsdatabanken 2021).

Ifølge norsk rødliste for arter 2021, er hele 78 av fugleartene som er observert totalt gjennom årene på Tautra rødlistet, og 73 av dem er observert etter år 2000. Av de som er observert etter år 2000 står følgende arter i kategorien kritisk truet (CR): dverggås, vipe, svarthalespove, svarthalespove underarten islandica, hettemåke og lomvi. Hele 12 arter står i kategorien sterkt truet (EN), og 29 arter i kategorien sårbar (VU). (Se vedlegg FUGLER).

Av karplanter på Tautra er 7 arter på norsk rødliste (2021): marianøkleblom, norsk timian, smånesle, villeple, vårmure, alle i kategorien VU, og ask og alm som begge står i kategorien EN. Hele 26 karplantearter er regnet som regionale ansvarsarter (Øien m.fl. 2009). Av moser står ingen i Norsk rødliste, men 6 arter er regnet som regionale ansvarsarter (Øien m.fl. 2009). Av sopp står (minst) 11 av artene på rødlista. Av dem står melrødskivesopp, dynejordtunge, oliventunge og nettsporet kantarellbeger i kategorien VU. Hårseigsopp, grå dufrødspore, midnattsblå rødspore, semsket rødskivesopp, russelærvokssopp, elegant småfingersopp og rosaskivet traktmusserong står som NT.

I Måsdammen, da slått og fjerning av vannvegetasjon pågikk på ettersommeren 2019, ble kransalgen piggekran *Chara papillosa* (NT) gjenfunnet. Tidligere funn av arten var i 1932.

GEOLOGI BESKRIVELSE

Tautra er ei øy på østsiden av Trondheimsfjorden i Frosta kommune. Gruntvannsområdet som ligger mellom fastlandet og øya Tautra kalles Svaet. Tautra har gitt navn til det såkalte «Tautratrinnet» som er en endemorene som strekker seg tvers over fjorden. Den er et resultat av et mindre breframstøt under avsmeltinga etter siste istid da det for 12 500 år siden igjen kom en periode med kaldere klima. Den danner en terskel som i dag inngår i Tauterryggen marine verneområde. Videre går denne endemorenen nordover langs Fosenhalvøya og helt opp til ytre Namdal.

Med unntak av en smal stripe med kalkstein tvers over den nordlige delen av øya, er det lite fast fjell på Tautra. Det meste er løsmasser fra tiden etter at isen trakk seg tilbake (Austrheim 1991). Mesteparten av det finkornete materialet er siden vasket vekk og det meste er skjellsand-avsetninger som gir et kalkholdig og tørkesvakt jordsmonn. Strandavsetningene ligger som et forholdsvis tynt dekke over berggrunn eller andre sedimenter. Materialet er ofte rundet og godt sortert. Kornstørrelsen varierer fra sand til blokk, men vanligst er sand og grus som er lett gjennomtrengelig for vann. Et mindre areal i området der Måsdammen ligger, har løsmasser som betegnes som organisk jord dannet av døde planterester i tykkere lag enn 0,5 m NGU (zoom inn på Tautra).

KLIMAENDRING

Klimaendringer som medfører økte temperaturer i luft og sjø, vil kunne påvirke forholdet mellom artene på land og også biologisk produksjon i fjorden der fugler beiter. Varmekjære plantearter vil få konkurransefortrinn, fremmede arter kan gi økte utfordringer og kulturlandskapet vil få større gjengroingspress. Også sykdomsfremkallende organismer kan få gunstigere forhold ved høyere temperatur og dermed øke skade- og sykdomsrisiko for mange arter. Forventet klimaendring vil også gi økt nedbør og perioder med sterkere vind. Uforutsigbarhet og større variasjon i værforhold skaper stress i dyre- og plantesamfunn, og små bestander er mest sårbare. I tillegg vil havnivået stige og landarealet på Tautra vil kunne bli utsatt for økt erosjon.

ANNEN NEGATIV PÅVIRKNING

Året 1976 ble steinmoloen mellom fastlandet og Tautra påbegynt. En kompakt molo sto ferdig i 1978. Resultatet av veimoloen ble at den tidligere så kraftige tidevannsstrømmen gjennom Svaet stanset opp. Dette førte til utdøing av blåskjell og muslinger som sjøfuglene beitet på. Dessuten medførte moloen at firbeinte rovdyr som rødrev, mår, mink og grevling vandret ut til Tautra, noe som førte til en kraftig desimering av bestandene av bakkehekkende fugl på øya. Før veiforbindelsen var etablert, var rovdyr «fremmede arter» på Tautra. Moloen førte også til at antall besøkende personer økte kraftig, og dermed til økt forstyrrelse av fuglelivet (Thingstad, P.G. & Frengen, O. 2009). I 2003 ble det bygd et bruspenne på vel 300 m som erstattet den kompakte moloen på denne strekningen. Hensikten var å reetablere strømmen over Tautrasvaet slik at det igjen skulle være grunnlag for organismer som er viktige matkilder for fuglearter på Tautra, spesielt ærfugl. Ei bru skulle dessuten hindre rovdyr i å vandre ut på Tautra, og en kontinuerlig vannstrøm skulle holde passasjen under brua fri for is slik at det ikke skulle dannes isbruer som rovdyr kunne benytte (Thingstad m.fl. 2007). Rovdyr på øya ble tatt ut og en rovdyrsperre ble satt opp ved brufoten på fastlandssiden. Blåskjell og muslinger reetablerte seg etter gjenåpningen av tidevannsstrømmen, men den tidligere store ærfuglbestanden har ikke kommet tilbake til hekkeområdene på Tautra.

Gjødsling, som er tillatt på Storholmen og Litjholmen (§ 6 punktene 2 og 12), og intensivt beite med opptråkking, har sannsynligvis redusert artsmangfoldet i deler av beitemarka. I NiN-kartleggingen ble areal i Skagbukta og det meste av Storholmen betegnet som «eng-aktig oppdyrket mark». Det har blitt gjort flere forsøk på å minske opptråkkingen i Skagbukta gjennom å plassere førhekkene for tilleggsføring av kjøttfe andre steder enn i Skagbukta om vinteren, men uten hell. Dyrene har uansett trukket ned og oppholdt seg på dette åpne, sentrale feltet i Skagbukta som også krysses av dyrene når de forflytter seg mellom Storholmen/Litjholmen og Skaget. Resultatet er at dette arealet ikke lenger kan vurderes som botanisk verdifull strandeng.

Innen artsgruppen karplanter har vi særlig fokus på fremmede arter med svært høy eller høy risiko for uønsket spredning i naturen (Fremmedartslista 2018). På Tautra er sitkagran den mest iøynefallende fremmede arten som er utplantet både nord og sør på øya. Det er i senere år fjernet endel sitkagran, men frøplanter av denne arten dukker stadig opp over hele Tautra, også i naturreservatet. Den fremmede arten rynkerose er dessuten registrert et par steder i naturreservatene.

Storholmen ble brukt som skytefelt av forsvaret på 1950-tallet. Det ble liggende en god del metallrester igjen etter denne aktiviteten og det var fare for at det også kunne ligge udetonerte eksplosiver, såkalte "blindgjengere", igjen i bakken. I 2019 scannet Forsvarsbygg marka på Storholmen og i mars 2020 ryddet de opp og fjernet hele 1250 kg i all hovedsak stål, og 2600 kg sement og søppel, blant annet 29 lastebil-/flydekk. Det ble ikke funnet udetonerte eksplosiver. Vi er ukjent med om jordsmonnet har blitt forurenset i løpet av disse årene, og vi vil vurdere å få gjennomført en undersøkelse.

TILLEGGSPPLYSNINGER

BRUK OG HISTORIKK

EIERSTRUKTUR

Naturreservatet i sør har to grunneiere og naturreservatet på Kviningen har en grunneier. Alle tre er landbrukseiendommer.

VERNEPROSESS

I 1973 hadde fugleinteresserte lenge hatt kunnskap om det artsrike fuglelivet på Tautra. Miljødepartementet foreslo dette året Tautra som et viktig våtmarksområde for fugl. Forslaget gikk til Nordisk råd. Elleve år senere ble Tautra med Svæet vernet sammen med en rekke våtmarksområder i Nord-Trøndelag vernet med hjemmel i naturvernloven av 19. juni 1970. Moloen over fra fastlandet var da allerede på plass og det ble påpekt at øya hadde blitt et svært populært utfartsområde. Dette hadde ført til stor slitasje på vegetasjonen enkelte steder og blitt til forstyrrelse av fuglelivet ifølge "forarbeider våtmarksområder 1983". For de antatt viktigste og mest forstyrrelsesømfintlige arealene for bakkehekkende fugl, A- og B-områdene, ble det derfor vedtatt forbud mot ferdsel (med noen unntak, se under retningslinjer) fra og med 25. april til og med 15. juli.

Verneplanen for 33 sjøfuglområder i Nord-Trøndelag ble vedtatt i 2003. Ett av områdene var Øksningen som fikk status som naturreservat og som da ble skilt ut fra Svæet dyrefredningsområde. Samtidig fikk Tautra med Svæet naturreservat og fuglefredningsområde vedtatt ny verneforskrift 19.12.2003. Den gamle ordlyden i verneforskriften ble i hovedsak beholdt.

Etter en høringsprosess i 2014, ble det den 23.03.2015 vedtatt enkelte mindre endringer i verneforskriften. Feil i stedsnavn og plasseringen av aktiviteter ble rettet og det ble tidligere start på perioden med ferdselsforbud, fra 1. april. I juni 2017 ble det igjen gjort enkelte mindre rettinger i ordlyden i verneforskriften.

Da naturmangfoldloven av 19. juni 2009 ble vedtatt med ikrafttredelse 1. juli 2009, ble naturvernloven opphevet. Selv om naturvernloven ble opphevet, gjelder verneforskrifter vedtatt i medhold av naturvernloven inntil Kongen bestemmer noe annet, jf. naturmangfoldloven § 77.

RESTRIKSJONSOMRÅDER

Ferdselsforbud fra og med 1. april til og med 15. juli er vedtatt for de to A-områdene (naturreservatet) sør på Tautra og på Kviningen. Unntaket gjelder fastboende på Tautra, for Kystverkets ansatte ved nødvendig vedlikehold av Kystverkets anlegg og registrerte yrkesfiskere ved næringsutøvelse (ifølge verneforskriften § 3 nr. 6). Fugletårnet mellom Måsdammen, Raudammen og Sjødammen, står inne i naturreservatet. Ifølge verneforskriften (§ 6 nr 15) er ferdsel tillatt etter merket sti til fugletårnet, også i denne perioden. Stien går i dag som en inngjerdet korridor gjennom innmarksbeitet fram til fugletårnet.

I A-området inngår noe sjøareal, og også her gjelder bestemmelsen om ferdselsforbud fra og med 1. april til og med 15. juli med de samme unntakene som på land.

Det er gjort unntak fra ferdselsforbudet for aktiviteter som er nevnt i § 6. (Nærmere beskrivelser finnes i kapitlet Forvaltningsmyndighetens retningslinjer.)

BRUKSHISTORIE

Frosta hører med til kjerneområdene for den gamle jernalderbosettinga i Trøndelag og det har vært drevet jord- og husdyrbruk her i årtusener. Fram til midt på attenhundretallet var det her som andre steder allsidig sjølbergingsjordbruk, gjerne kombinert med fiske på fjorden. Det er uvisst når Tautra ble tatt i bruk med hensyn på husdyrhold og senere åkerbruk. I og med de gunstige naturgitte betingelsene, skjedde det sannsynligvis i de tidligste faser av denne utviklingen i Trøndelag.

Jordsmonnet på Tautra er grunnlendt og beite har gjennom alle tider vært en viktig årsak til at landskapet har vært holdt åpent med utvikling av artsrik grasmarksvegetasjon som resultat. Historiske kilder oppgir at sau har vært et viktig beitedyr, men antall, rase og lengde på beitesesong har variert (Austrheim 1991). Gården Tautra Søndre fikk tinglyst fredning av ærfugl, egg og dunvær i 1880 (grunneier pers. med.). Etter at beitetrykket ble redusert på midten av 1950-tallet, ble gjengroing resultatet i utmarka.

Storholmen ble på 1950-tallet brukt som øvingsområde for flyvåpenet. Det ble skutt med mitraljøse (blykuler med kobberdekke), bomber (av støpejern, 60 cm lange med hale) og raketter over holmen som fortsatt har groper i bakken etter denne aktiviteten. Øvelsene foregikk stort sett sommerstid og soldater ble fraktet hit med bl.a. «MTB Tarva». De la ut strøm og tlf-ledning mellom peilehytte i Skagbukta og bunker på Storholmen. Annet materiale ble fraktet med hest og vogn fra kai på nordenden av øya. Det ble lagt ut gamle flydekk som mål, samt at det var oppsatt målskiver på holmen. En gammel trelekter ble skutt i filler på fjorden. En stor hvit pil ble bygd av treverk i Skagbukta for å markere mål på Storholmen og denne er å se på gamle flyfoto. Fjorden ble stengt for båttrafikk når øvelsene pågikk. I 2008 ble det funnet et sprengemne da forvaltningsmyndigheten ryddet et område litt nord for Storholmen. Den ble detonert av forsvaret like etter. (Grunneier pers. med.) I 2015 ble det tatt kontakt med Forsvarsbygg som advarte mot enhver bålbrenning i området, samt at ved oppføring av gjerde, måtte punktene for gjerdestolpene klareres ved hjelp av metalldetektor. Rydding i regi av Forsvarsbygg ble gjennomført i mars 2020. Dette muliggjorde oppføring av permanent gjerde i 2021 i den hensikt å holde beitedyr unna måkekolonien på Storholmen i hekketida.

LANDBRUK

Mye av arealet i naturreservatet sør på Tautra, betegnes som innmarksbeite (se figur 4 i vedlegg DELOMRÅDER). Som grunnlag for å kunne søke om RMP-midler (for å ivareta kulturlandskapsverdier, også i naturreservatet), ble det utarbeidet en skjøtselsplan for landbruksdriften på Tautra Søndre (Gauslaa 2014). I hele A-området i sør (Skaget, Skagbukta, Storholmen, Litjholmen, rundt Raudammen og Sjødammen til og med Molobukta) beiter storfe på helårsbasis. Sommerhalvåret beiter sau i det samme området.

Over noen år har gammelt utmarksbeite blitt restaurert i naturreservatet på Kviningen. En del skog og gjengroingskratt har blitt ryddet manuelt. Siden 2017 har det i regi av Statsforvalteren blitt satt ut geiter på sommerbeite på Kviningen, og noen av årene har også et par hester beitet der.

I naturreservatet er det en rekke unntak for aktiviteter knyttet til landbruk, ifølge vernebestemmelsene (§ 6). For disse aktivitetene gjelder ikke forbudet mot motorferdsel (ifølge ordlyden i innledningen til § 6). Her vises det til relevante temaer i kapitlet "Forvaltningsmyndighetens retningslinjer", under.

De siste vel 10 årene har den store gåsebestanden på Tautra gitt økende utfordringer for landbruksdrifta.

FRILUFTSLIV

Det meste av ferdselen skjer i C-området men også i A-områdene går det stier som brukes til friluftsliv. Under kapitlet "Forvaltningsmyndighetens retningslinjer" omtales temaer som camping, teltslagning, ferdsel og bålbrenning. Hvor stiene går, hvor mange som besøker Tautra og hvilke besøksmål som de har, fremgår av vedlegget "Besøksstrategi for Tautra og Svaet". Også ferdselen på sjøen omtales i besøksstrategien.

JAKT OG FISKE

Det er ikke kjent at det foregår/har foregått tradisjonell jakt på Tautra. Fritidsfiske foregår fra båt på fjorden og fra moloen som stangfiske. Tradisjonelt har det vært en del fiske med faststående redskap på grunnene vest for Skaget.

Eggsanking har pågått i flere hundre år på Tautra. Etter vernevedtaket i 1984, ble det kun tillatt å sanke måseegg til eget bruk fram til 31. mai. Ifølge verneforskriften skal eggsankingen være i samsvar med viltlovens bestemmelser og forskrifter. Miljødirektoratet fastsetter jakt-, fangst- og sanketidene i Norge med hjemmel i viltloven og naturmangfoldloven. Dette regelverket gjelder også innenfor vernegrensene, og kommer i tillegg til verneforskriften. Det betyr at det er det strengeste av disse regelverkene som blir avgjørende for hva som er tillatt. I følge *Forskrift om jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun for jaktsesongene fra og med 1. april 2022 til og med 31. mars 2028* (heretter kalt jakttidsforskriften), er det kun tillatt å sanke egg av svartbak og gråmåke med 10. mai som siste sankedag. Jakttidsforskriften vurderes og foreslås endret regelmessig. Den som skal sanke egg, har selv ansvar for å sjekke hvilke regler som til en hver tid gjelder etter jakttidsforskriften. Temaet omtales også under "Forvaltningsmyndighetens retningslinjer".

REISELIV

Her vises det til vedlegget "Besøksstrategi for Tautra og Svaet".

FORSKNING OG UNDERVISNING

Det har foregått mye forskning i form av fugleregistreringer over flere tiår på Tautra. Det er også gjort registreringer av karplanter, moser, sopp og sommerfugler (Øien m.fl. 2009). NTNU Vitenskapsmuseet etablerte prøveflater 2008 på Skaget og på Kviningen for å overvåke tilstanden (hvert 5. år) for tørrengvegetasjonen inklusive rødlistarten norsk timian (Øien & Fandrem 2017).

SNO teller antall rugende ærfugl på utvalgte lokaliteter. Tidligere har NTNU i samarbeid med SNO overvåket ærfuglunger på sjø. De siste årene har SNO gjort dette på selvstendig grunnlag etter bestilling fra Statsforvalteren. SNO foretar dessuten årlige tellinger av hekkende hettemåke og fiskemåke på Tautra. Dette gjøres i mai i forbindelse med det flerårige prosjektet sjøfugltellinger i Trondheimsfjorden som gjennomføres av NOF i samarbeid med SNO. Resultatene legges inn i Artsobservasjoner. I tillegg foretar NINA flytelling av ærfuglhanner utenfor hekkeområdene langs kysten om våren, inkludert utenfor Tautra. I en årrekke har NTNU gjort tellinger av vinterbestander av sjøfugl i Svaet.

Effekten på fuglelivet av fjerning av einer på sørspissen av Skaget, ble kartlagt og beskrevet i rapport i 2010 (Husby 2010). En grundig kartleggingen av hekkende fugl og interaksjon mellom grågåås, hekkende fiskemåker m.fl. og husdyr på Storholmen, ble gjennomført årene 2020-2021 (Husby 2021).

Nord universitet (tidligere Høgskolen i Nord-Trøndelag) har i mange år lagt ekskursjoner for studenter til Tautra for å oppleve fuglelivet men også for å studere livet i fjæra. Også NTNU legger forskjellige fagekursjoner for studenter til Tautra.

Det er laget en retningslinje for forskning/vitenskapelige undersøkelser i kapitlet "Forvaltningsmyndighetens retningslinjer".

KULTURMINNER

På Tautra finnes flere kulturminner og ikke minst regnes klosterruinene nord på øya (i dyrefredningsområdet) som verdifulle. På Skaget på grensen til naturreservatet er det registrert flere automatisk fredete kulturminner som tufter, gravfelt, naust og et røysområde. Det eneste som ligger innenfor naturreservatet på Skaget er en naust-tuft. På Kviningen er en liten bygning "Oljehuset" registrert som kulturminne, og likeså Tautra fyrlykt som ble etablert i 1906. Alle disse kan søkes opp i kart på nettstedet **kulturminnesøk**.

Det kan også nevnes at Måsdammen var i bruk av munkene på 1200-tallet da det første klosteret på øya ble etablert. Det er siden den gang sørget for å holde dammen åpen. Munkene satte ut karpefisk, en art som har overlevd i Måsdammen fram til i dag.

BYGG OG INSTALLASJONER

Det er få bygninger innenfor naturreservatet på Tautra. Et gammelt naust står på Skaget, og på Kviningen står et lite oljehus og en av Kystverkets fyrlykter. For drift av denne fyrlykta, ble det i 2020 montert et frittstående solcellepanel. Fugletårnet, oppført i 1991, står plassert mellom Måsdammen, Raudammen og Sjødammen.

INFRASTRUKTUR

I forbindelse med gårdsdriften i sør er det etablert flere kjøreleier for traktor gjennom A-området. En sammenhengende kjørelei går fra spissen av Skaget langs fjæra på østsiden. Videre går den i strandsonen langs Skagbukta forbi Sjødammen og helt til Molobukta. Et par sideleier går til Storholmen og Litjholmen. I tillegg er det en kjørelei fra Føggelhuset i C-området, inn i A-området forbi fugletårnet ved Måsdammen og videre med tilknytning til kjøreleia langs Skagbukta.

Ved Føggelhuset (hytta ved porten ut til fugletårnet) er det etablert 4-5 parkeringsplasser. Herfra går en sti/korridor til fugletårnet mellom dammene i naturreservatet. (Alle parkeringsplassene på Tautra ligger i C-området.)

Ut til Kviningen i nordvest går det sti i strandsonen både fra nordsiden og sørsiden. Det går sti ut til Tautras høyeste punkt på 26 m.o.h. ytterst på Kviningen.

MOTORFERDSEL

I naturreservatet er motorferdsel i utgangspunktet forbudt, både på land og i sjø (se retningslinjer). For landbruksaktivitetene og andre aktiviteter listet opp i forskriften § 6, gjelder ikke forbudet mot motorferdsel. (Se i kapitlet "Forvaltningsmyndighetens retningslinjer".)

FORVALTNING

INNLEDNING

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Tautra naturreservat. Verneforskriften gjelder side om side med annet lovverk. Dersom et tiltak ikke er regulert i verneforskriften, gjelder annen lovgivning alene. Annet relevant lovverk er for eksempel plan- og bygningsloven, friluftsløvsloven og forurensningsloven som kommunen er myndighet for. Fylkeskommunen er myndighet etter kulturminneloven.

Dispensasjonssøknader og saksbehandling

I tilfeller der det søkes om dispensasjon for tiltak som ikke er nevnt i verneforskriften § 7 (*Eventuelle unntak etter søknad*) må søknaden behandles etter naturmangfoldloven (nml) § 48 (erstatte verneforskriften § 8, det vil si *Generelle dispensasjonsregler*). For nærmere omtale, se kapitlet "Sentrale føringer", under.

Søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene, sendes til Statsforvalteren i Trøndelag. Søker må sørge for å innhente tillatelser fra andre myndigheter og grunneier der det er nødvendig. Naturmangfoldloven § 48 fjerde ledd inneholder særskilte krav til søknader og begrunnelse av dispensasjoner gitt etter § 48. Søknad om dispensasjon skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. Forvaltningsmyndigheten vil derfor måtte veilede søker om dette kravet, og det kan være aktuelt å kreve tilleggsdokumentasjon dersom søknaden ikke inneholder tilstrekkelig dokumentasjon. Dispensasjon etter § 48 første ledd skal inneholde begrunnelse for vedtaket som viser hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette. Dette innebærer at det stilles strengere krav til begrunnelse av dispensasjoner gitt etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 enn forvaltningslovens generelle krav til begrunnelse av vedtak. Der et tiltak krever tillatelse både etter naturmangfoldloven § 48 og etter annet regelverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt, jf. naturmangfoldloven § 48 tredje ledd. I slike tilfeller skal vedtak som hovedregel først fattes etter verneforskriften.

Før det fattes vedtak, skal tiltaket det søkes om dispensasjon til, vurderes etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12. (De er nærmere omtalt i kapitlet "Naturmangfoldloven" under.) Vurdering og vektlegging skal fremgå av vedtaksbrevet. Forvaltningsmyndigheten må alltid vurdere om det skal settes vilkår, og hvilke, for å ivareta verneformålet i hver enkelt sak. Det kan være rom for at brukere av området kan få flerårige tillatelser.

Kopi av vedtaket sendes til grunneier dersom søker er en annen enn grunneier, til kommunen, fylkeskommunen og til Statens naturoppsyn. I spesielle tilfeller kan det være aktuelt å legge til andre kopimottakere i tillegg, for eksempel politi.

Forskrift om miljøvedtaksregisteret krever at enkeltvedtak på utvalgte miljøområder, for eksempel dispensasjon fra verneforskrifter, skal være tilgjengelig for allmenheten. Forvaltningsmyndigheten som har truffet vedtaket er den som registrerer vedtaket i registeret. Vedtaket skal registreres senest tre virkedager etter at parten er underrettet om vedtaket, se forvaltningsloven § 27.

Dispensasjonsvedtak truffet av Statsforvalteren kan påklages av en "part eller annen med rettslig klageinteresse" innen 3 uker fra vedkommende part mottar underretning om vedtaket. For de som har rettslig klageinteresse, og som ikke har fått skriftlig underretning, løper fristen først fra det tidspunkt de har fått eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket, se forvaltningsloven § 29. Miljødirektoratet er klageinstans. En klage skal alltid sendes til det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket (her Statsforvalteren).

Forvaltning av viktige verneverdier og forvaltningsutfordringer

Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å ivareta verneverdiene på Tautra og sette i gang skjøtsel og tiltak dersom verneverdiene trues. Tautra naturreservat skal forvaltes etter verneforskriftens bestemmelser i samsvar med verneformålet. «*Formålet med fredningen er å bevare et viktig artsrikt våtmarksområde med vegetasjon, fugleliv og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området*» (verneforskriften § 2). Nml. § 47 om skjøtsel av verneområder omtales nedenfor under "Sentrale føringer".

Utfordringene når det gjelder å nå verneformålet, er å redusere trusler mot verneverdiene. Trusler kan skyldes endringer utenfor selve verneområdet som for eksempel oljesøl i sjøen, endring av næringstilgangen for sjøfugl eller endring av forhold for trekkfugl i overvintringsområdene eller under trekk. Dette er trusler som forvaltningsmyndigheten ikke har innflytelse på gjennom forvaltningen av Tautra. Trusler kan også skyldes forhold og hendelser innenfor verneområdet. Skjøtsel og tiltak som forvaltningsmyndigheten kan gjennomføre for å redusere trusler mot verneverdiene, kan listes opp som følger:

1. Hindre gjengroing for å ivareta rødlistede arter og naturtyper.
2. Hindre spredning av fremmede arter.
3. Opprettholde åpent landskap med intakte forhold for hekkende fugl.
4. Vedlikeholde åpent vannspeil i dammer med et mangfold av arter inklusive vanntilnyttet fugl.
5. Hindre rovdyr i å ta seg ut på Tautra.
6. Holde hekkeområder mest mulig fri for forstyrrelser fra folk, hunder og katter.
7. Holde strendene fri for marint søppel

Punktene er utdypet i kapitlet "Forvaltningsutfordringer". Gjennomføringen av tiltak er avhengig av årlige, statlige budsjetter. Tiltaksmidler tildeles hvert år etter søknad fra Statsforvalteren til Miljødirektoratet. For noen av områdene med aktiv skjøtsel, er det opprettet bevaringsmål, se Bevaringsmål under.

BEVARINGSMÅL

ID	Bevaringsmåltekst	Tilstandsvariabel	Målt tilstand	Opprettet	Visningsfelt
VV0000069 7 + 10814	Åpent vannspeil	NA_L Eutrofiering	Mangler måling	17.11.2021	https://natstat.miljodirektoratet.no/Area/FactPage/183604?bevaringsmaIID=10814
VV0000069 7 + 10815	Åpent vannspeil	NA_V10-C-1 Areal	Mangler måling	17.11.2021	https://natstat.miljodirektoratet.no/Area/FactPage/184004?bevaringsmaIID=10815
VV0000069 7 + 4592	Gjengroing av oppgitte naturtyper:NA_T32-C-21: svakt kalkrik eng med svakt preg av gjødslingÅpen eng i hevd gjennom rydding og beiting	NA_T2-C-5, NA_T32-C-21 Rask suksess	23.01.2019	2019	https://natstat.miljodirektoratet.no/Area/FactPage/132404?bevaringsmaIID=4592
VV0000069 7 + 4593	Gjengroing av oppgitte naturtyper:NA_T2-C-5: åpen svakt kalkrik grunnlendt lyngmarkÅpen eng i hevd gjennom rydding og beiting	NA_T2-C-5 Rask suksess	22.01.2019	2019	https://natstat.miljodirektoratet.no/Area/FactPage/132804?bevaringsmaIID=4593

TILTAKSPLAN

ID_TILTA K	PRI	Beskrivelse	Kategori	Bevaringsmål	Dato innlagt	Dato ferdig	Internt opphav
ID_TILVV0 0000697_ 00000000 1	1	Bruk av beitepusser og manuell rydding av kratt for å hindre gjengroing av artsrik vegetasjon og lyskrevende plantearter.	Skjøtsel av (tre)vegetasjon	Ikke valgt	17.10.20 22		ja
ID_TILVV0 0000697_ 00000000 2	2	Beite på Skaget og Kviningen for å opprettholde semi-naturlige naturtyper.	Beiting og lyngbrenning	Ikke valgt	17.10.20 22		ja
ID_TILVV0 0000697_ 00000000 3	3	Opprettholde åpent vannspeil ved å slå og fjerne vannvegetasjon fra Måsdammen.	Slått	Ikke valgt	17.10.20 22		ja
ID_TILVV0 0000697_ 00000000 4	4	Fjerne frøspredd sitkagran og andre fremmede skadelige arter.	Uttak av fremmede arter	Ikke valgt	17.10.20 22	01.11.20 25	ja
ID_TILVV0 0000697_ 00000000 5	5	Rydde marint plastsjøppel langs strendene.	Annet	Ikke valgt	17.10.20 22		ja
ID_TILVV0 0000697_ 00000000 6	6	Utarbeide informasjonsplakater i tråd med designmanualen «Norges nasjonalparker» om ferdsel og sårbare verneverdier.	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt	17.10.20 22	01.11.20 24	ja
ID_TILVV0 0000697_ 00000000 7	7	Bestille røkting og elektronisk overvåkning av minkfeller, fra SNO.	Uttak av fremmede arter	Ikke valgt	17.10.20 22		ja
ID_TILVV0 0000697_ 00000000 8	8	Bestille tilstedeværelse av SNO på store utfartsdager, særlig i perioden med ferdselsforbud i Aområdene og B-området.	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt	17.10.20 22		ja
ID_TILVV0 0000697_ 00000000 9	9	Overvåke fiskemåkekoloni på Storholmen	Annet	Ikke valgt	06.01.20 24	01.10.20 26	ja

ID_TILTA K	PRI	Beskrivelse	Kategori	Bevaringsmål	Dato innlagt	Dato ferdig	Internt opphav
ID_TILVV0 0000697_ 00000001 1	11	Legge flytebøyer langs grensen i sjø for å formidle til padlere og båtførere hvor grensen går til A-området med ferdselsforbud i hekketiden.	Annet	Ikke valgt	06.01.20 24	01.01.20 28	ja

SKJØTSELSPLAN

Plan utarbeidet og ligger som vedlegg

BESØKSFORVALTNING

Plan utarbeidet og ligger som vedlegg

FORVALTNINGSUTFORDRINGER

Utfordringer når det gjelder å bevare Tautra som et viktig og artsrikt våtmarksområde (se verneformålet), og som forvaltningsmyndigheten har mulighet til å gjøre noe med gjennom forvaltningen av Tautra naturreservat, er utdypet her:

1. Hindre gjengroing for å ivareta rødlistede arter og naturtyper.

Artsmangfoldet med norsk timian, andre karplanter, moser, sopp og sommerfugler i tørrenga, beitemarka og strandenga (inngår i rødlista naturtyper), er lysavhengig og er dermed avhengige av at landskapet holdes åpent. Gjengroing har vist seg å skje raskt der beiting har opphørt, slik som på Kviningen. Det har blitt ryddet gjengroingskratt manuelt både på Kviningen, utover Skaget, på Litjholmen, og det vil bli ryddet i Molobukta. Dessuten kjøres det beitepusser på noe areal for å holde småeiner og rosekjerr nede, arter som beitedyrene unngår. Hogst og krattrydding er viktige bidrag for å restaurere gjengrodd beiteareal, men manuell skjøtsel er lite effektivt på sikt. Den viktigste skjøtselen foregår ved hjelp av husdyrbeiting og forvaltningsmyndigheten leier derfor både geiter og utegangersau for å redusere behovet for manuell rydding.

Tilstanden i NTNUs analyseruter på Tautra ble sist vurdert i 2022 (Øien 2022). Resultatene viste at tilstanden for tørrengvegetasjonen fortsatt var i positiv utvikling på Skaget med høvelig beitetrykk, mens tilstanden for arter knyttet til tørrenga på Kviningen fortsatt var i en restaureringsfase, men i bedring sammenlignet med tilstanden i 2016 (Øien & Fandrem 2017). Etter noen år med manuell rydding på Kviningen, ble det fra 2017 satt ut geiter på sommerbeite på Kviningen, og i 2019 dessuten et par hester. I rapporten fra 2022 oppfordres det til fortsatt beiting med omtrent samme beitetrykk for å øke artsantallet for tørrengartene på Kviningen. Det anbefales i tillegg å rydde rosebusker manuelt siden de i liten grad blir beitet.

2. Hindre spredning av fremmede arter

I mange av delområdene som ble basiskartlagt (NiN) i 2016, ble det påvist oppslag av sitkagran. Dette treslaget ble plantet i felt eller som hekk flere steder på Tautra før vernetidspunktet. Siden 1980-tallet har mye blitt hogd og fjernet, men frøplanter av sitkagran dukker stadig opp flere steder. En annen fremmed art som ble påvist under kartleggingen i 2016, med svært høy risiko for spredning, er rynkerose som ble funnet både på Kviningen og på Skaget.

SNO har gjennomført fjerning av fremmede arter gjennom flere år, bl.a. ved luking av sitkaplanter, og bidrar dessuten med overvåking. Kontinuerlig bekjempelse må fortsette i årene framover. En fremmed art med svært høy risiko for skade på bakkehekkende fugl, er mink (se under, om rovdyr).

3. Opprettholde åpent landskap med intakte forhold for hekkende fugl

Fiskemåke, hettemåke og ærfugl krever alle fri sikt fra reirplassene slik at de kan komme seg unna om en predator nærmer seg. Ærfugl krever i tillegg skjul for angrep ovenfra, og på Tautra hekker den derfor helst under einerbusker. Einer beites i liten grad og i begge delområdene av naturreservatet sørger manuell skjøtsel for fornyelse og passe forekomst slik at de høver til reirskjul. Buskene kan ikke vokse for tett da muligheten for flukt over åpen mark må være til stede.

For effektivt å holde vegetasjonen nede er husdyrbeiting en forutsetning, noe som nødvendigvis medfører risiko for tråkk fra husdyr, særlig i måkekolonier. SNO har i flere år meldt at fiskemåkene på Storholmen legger eirene sine så nær flomålet at de risikerer å bli tatt av sjøen ved høy flo. Årsaken kan være at de har søkt å unngå tråkk fra beitedyr. De siste årene har beitedyr blitt utestengt i hekketiden fra et areal med stor tetthet av reir på Storholmen. Dette har sannsynligvis bidratt til økt hekkesuksess for fiskemåke og også hettemåke. Det ble satt opp et permanent gjerde i 2021 etter at kunnskapsgrunnlaget om hvor måkene hekker har blitt bedre.

De siste 10-årene har antall hekkende ærfugl og delvis hettemåke gått kraftig ned i forhold til tidligere. Målet er likevel å holde leveområdene med høvelige hekkeforhold intakte, slik at de kan benyttes dersom bestandene skulle ta seg opp igjen. Ryddingen av gjengroingskratt i Molobukta og

beiting med geiter og utegangersau for å vedlikeholde halvåpen beitemark, bidrar til å opprettholde høvelige hekkeforhold.

4. Vedlikeholde åpent vannspeil i dammer som brukes av vanntilknyttet fugl

En rekke arter, inklusive ender, foretrekker åpent vannspeil nær hekkeplassen. På Tautra har kulturlandskapsdammen, Måsdammen, lenge vært en viktig hekkelokalitet for hettemåke, men den brukes av flere andre fuglearter i tillegg. Næringsavrenning fra landbruksareal og også fra fugler, fører til økt vekst av vannvegetasjon utover sommeren, noe som skaper behov for tiltak mot gjengroing (Thingstad m.fl. 2014). Med ujevne mellomrom har den blitt gravd ut, sist i 2016. Det årlige vedlikeholdet av åpent vannspeil i Måsdammen siden 2019, der vannplanter og alger har blitt slått og fjernet i et 18 dekar stort vannareal, virker å gi resultater. I 2022 økte hekkebestanden her til over 700 par.

Andre dammer på Tautra er Sjødammen, en brakkvannsdam som også er viktig for fuglelivet, og Raudammen som ble restaurert i 2017 og 2019. På vernetidspunktet hadde Raudammen noe vannspeil, men den grodde etter hvert igjen. I NiN-kartleggingen i 2016 ble den registrert som intermedier våteng. Tre dekar er nå åpnet og flere «myr-holmer» er satt igjen for å skape et variert leveområde for fugl. Vi regner ikke med at det vil bli behov for å sette igang tiltak for å hindre gjengroing av disse dammene de nærmeste årene, men tilstanden framover, særlig i Raudammen, må overvåkes.

5. Hindre rovdyr i å ta seg ut på Tautra På Tautra har fugl tradisjonelt kunnet hekke i store kolonier uten predasjon fra rovdyr (pattedyr). Da moloen var etablert fikk dette stor negativ effekt på hekkesuksessen til bakkehekkende fugler. Dette skyldtes at rev, mink og grevling vandret over til Tautra. Stort sett fungerer rovdrysperra på moloen, slik at det kan gå lange perioder uten observasjon av innvandrede rovdyr på øya. Det har imidlertid skjedd at portmekanismen av ulike grunner har sviktet. Det er svært viktig at det meldes raskt fra ved feil på rovdrysperra på moloen.

SNO har høyt fokus på rovdyr og om vinteren blir nysnø sjekket for spor. Mink, et innført rovdyr som vi ikke ønsker å ha i norsk natur, har stort potensiale til å predatere på bakkehekkende fugl. SNO har derfor utplassert flere minkfeller både på Tautra og på mulige tilførselspunkter på fastlandssiden. Fellene overvåkes nå elektronisk men SNO har fortsatt ansvaret for å røkte dem.

Predasjon inngår som en naturlig mekanisme i et økosystem, også på Tautra. Selv om det er enkelte arter som betegnes som karakterarter (ærfugl, hettemåke og fiskemåke), hører også kråker og rovfugler hjemme i området.

6. Holde hekkeområder mest mulig fri for forstyrrelser fra katter, hunder og unødig forstyrrende ferdsel

Katter og løse hunder kan være en vesentlig forstyrrelsesfaktor og trussel for verneverdiene. Særlig i hekkeperioden har fugl behov for ro. Katter har blitt observert å ha en negativ effekt på ærfugl både gjennom observasjoner i felt og gjennom kameraovervåking på reir. De skremmer hunner av reiret eller predaterer på rugende hunner. Samme effekt vil katter ha på den øvrige faunaen på Tautra, da særlig på andre bakkehekkende fugler. Ved melding om eierløse katter på Tautra, vil Statsforvalteren vurdere å få katten tatt ut av naturreservatet. Slipp av hund er ikke tillatt. Når rugende fugler skremmes av reirene, rekker de gjerne ikke å dekke til eggene. Synlige egg blir lett tatt av kråker. Selv om rugende fugler blir liggende på reiret, vil forstyrrelser kunne føre til stress og dårligere hekkesuksess (NINA 2018).

SNO har en viktig rolle på Tautra når det gjelder å gi rettledning til besøkende om vernebestemmelser med mer. Særlig på store utferdsgener i ferdselsforbudstiden, vår og forsommer, er tilstedeværelse av oppsynet viktig. For formidling av betydningen av trusselen fra hunder, katter og forstyrrende ferdsel, kan dessuten både gode plakater og informasjon på nett nå fram til brukere/besøkende. Det vil etter hvert bli utarbeidet nye informasjonsplakater i henhold til besøksstrategien.

7. Holde strendene fri for marint søppel

Søppel som etterlates eller skylles på land i fjæresonen, utgjør en fare for fugl og dyr som kan forveksle plast med næring eller ta skade på annen måte. Det foregår årlig noe opprydding i strandsonen i regi av grunneiere, kommune og SNO.

NATURMANGFOLDLOVEN

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven kapittel II kommer til anvendelse ved utøvelse av offentlig myndighet, og må vurderes når det treffes vedtak etter verneforskrifter. De miljørettslige prinsippene er kunnskapsgrunnlaget (§8), føre-var-prinsippet (§9), økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver (§11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Prinsippene er ikke selvstendige vedtakshjemler, men skal legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold etter andre bestemmelser. Dette innebærer at prinsippene skal være en del av vurderingen både ved vedtak med hjemmel i spesifiserte dispensasjonsbestemmelser i verneforskrifter og ved vedtak etter naturmangfoldloven § 48. Naturmangfoldloven § 7 angir at det skal fremgå av vedtaket hvordan prinsippene er vurdert.

Naturmangfoldloven ligger også til grunn for utformingen av forvaltningsplanen. De sentrale prinsippene i dette arbeidet har vært naturmangfoldloven §§ 8-10. Kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 står sentralt i utformingen av forvaltningsplanen. Under denne paragrafen står det at beslutninger som påvirker naturmangfoldet skal bygge på vitenskapelig kunnskap. Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i Tautra er beskrevet og denne kunnskapen er bakgrunnen for utformingen av forvaltningsutfordringer og "Forvaltningsmyndighetens retningslinjer" (under). Basert på de naturfaglige registreringene som har blitt gjort i området, har Statsforvalteren vurdert at kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i Tautra er godt. Føre-var-prinsippet i § 9 har derfor blitt tillagt lite vekt under utformingen av forvaltningsplanen.

Ved å føre tilsyn med bruken av området, den oppgaven SNO har, parallelt med overvåkning av tilstanden til naturverdiene, som bevaringsmål og forskeres analyseruter bidrar til, vil vi kunne gi en vurdering av den samlede belastningen på økosystemet, etter prinsippet i naturmangfoldloven § 10. Dette vil også kunne bli en viktig del av det fremtidige kunnskapsgrunnlaget om økosystemets robusthet, og bør vurderes ved revidering av forvaltningsplanen.

VERNEFORSKRIFT URL

<https://lovdata.no/forskrift/2003-12-19-1717>

SENTRALE FØRINGER

Naturmangfoldloven § 48

"Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 gjelder istedenfor den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriften § 8 (jf. overgangsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 77)."
Naturmangfoldloven § 48 gir forvaltningsmyndigheten hjemmel til å gi dispensasjon fra verneforskriften i tre alternative tilfeller; dersom det ikke strider mot verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, dersom sikkerhetsmessige hensyn gjør det nødvendig, eller dersom hensynet til vesentlige samfunnmessige hensyn gjør det nødvendig.

Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutsees, eller spesielle /særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Første alternativ dekker tilfeller hvor verneformål og verneverdier tåler enkeltstående avvik fra vernebestemmelsene, og er i utgangspunktet ment for bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser. Dispensasjonsbestemmelsen i § 48 er en kan-regel, det vil si at selv om vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt, så er det ingen som har krav på dispensasjon. Det er nødvendig med en bredere vurdering av om det bør gis dispensasjon. Mer informasjon: Miljødirektoratets rundskriv om forvaltning av verneforskrifter kapittel 7 (**Rundskriv**)

Naturmangfoldloven § 47

Naturmangfoldloven § 47 gir generelle regler om forvaltningsmyndighetens adgang til å foreta skjøtsel i verneområder. Bestemmelsen gir forvaltningsmyndigheten adgang til å utøve en viss fysisk rådighet uten grunneiers samtykke. Bestemmelsen gir også adgang til i skjøtselføremålet å treffe tiltak som vernebestemmelsene ellers forbyr eller regulerer. Verneforskriftens unntak for skjøtselstiltak gjelder bare for skjøtsel som forvaltningsmyndigheten står for og som gjelder verneområdet. Bestemmelsen i § 47 gir ikke adgang til å pålegge grunneieren en viss bruk av området. Med hjemmel i § 47 kan det foretas tiltak for å opprettholde eller oppnå natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep.

Skjøtselstiltak som innebærer høsting av naturlige ressurser eller en vesentlig endring i naturtilstanden på vernetidspunktet kan ikke skje med hjemmel i § 47. Adgangen til skjøtselstiltak gir også rett til nødvendig motorferdsel innenfor hele verneområdet uten grunneiers samtykke. Dersom det er nødvendig å passere eiendom utenfor verneområdet for å komme fram, gir naturmangfoldloven § 72 adgang til det. Berører skjøtselstiltak privat eiendom eller rettigheter i verneområdet skal eieren eller rettighetshaveren så vidt mulig varsles på forhånd. Økonomiske fordeler ved gjennomføringen av skjøtselstiltak tilfaller grunneieren eller rettighetshaveren. Tiltak som ikke kan foretas med hjemmel i naturmangfoldloven § 47 krever avtale med grunneier.

FORVALTNINGSMYNDIGHETENS RETNINGSLINJER

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
1	Ferdsel på land og i sjø	§ 3 punkt 6 og § 6	I perioden fra og med 1. april til og med 15. juli er all ferdsel forbudt i naturreservatet (der også sjøareal inngår) for andre enn fastboende på Tautra, Kystverkets ansatte ved nødvendig vedlikehold av Kystverkets anlegg og registrerte yrkesfiskere ved næringsutøvelse. Fra porten ved Føggelhuset (der stien til fugletårnet begynner) er det oppført et dobbelt ledegjerde som skiller besøkende og husdyr ved ferdsel til fugletårnet. Passasjen kan brukes fritt hele året selv om tårnet er plassert inne i A-området med ferdselsforbud. Generelle unntak, § 6, lister opp mange tiltak som bestemmelsene i § 3 punkt 6 ikke er til hinder for. Et av dem er bruk av motorbåt i forbindelse med utøvelse av lovlig fiske. For denne typen ferdsel på sjøen gjelder ikke ferdselsforbudet fra 1. april til og med 15. juli. For bruk av motorbåt, se mer under retningslinje: "Motorisert ferdsel på land og i sjøen".

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
2	Sjøpattedyr, fugler, hi og reir	§ 3 punkt 2 og § 6 punkt 9	Alt vilt (inkludert sjøpattedyr), herunder deres hi, reir og egg, er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Jakt, fangst, bruk av skytevåpen samt slipp av hund er forbudt. Det er gjort unntak for jakt på rådyr, hare, mår, rev og mink samt sanking av måsegg til eget bruk fram til 31. mai, i samsvar med viltlovens bestemmelser og forskrifter. (Temaet eggsanking er utdypet under.) Dersom det er tvil om en konkret aktivitet/tiltak vil være en "unødig forstyrrelse", kan det tas kontakt med forvaltningsmyndigheten.
3	Eggsanking	§ 3 punkt 2 og § 6 punkt 9	Egg er fredet mot enhver skade og ødeleggelse. Ordlyden videre er at det er unntak for sanking av måsegg til eget bruk fram til 31. mai. Men det slås fast at eggsanking skal skje i samsvar med viltlovens bestemmelser og forskrifter. Miljødirektoratet fastsetter jakt-, fangst- og sanketidene i Norge med hjemmel i viltloven og naturmangfoldloven. Dette regelverket gjelder også innenfor vernegrensene, og kommer i tillegg til verneforskriften. Det betyr at det er det strengeste av disse regelverkene som blir avgjørende for hva som er tillatt. I følge Forskrift om jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun for jaktseongene fra og med 1. april 2022 til og med 31. mars 2028 (kalt jaktidsforskriften), er det kun tillatt å sanke egg av svartbak og gråmåke med 10. mai som siste sankedag. Ifølge denne forskriften er det kun tillatt å sanke ett egg i hvert reir gjennom hele sesongen. Jaktidsforskriften vurderes og foreslås endret regelmessig. Den som skal sanke egg, har selv ansvar for å sjekke hvilke regler som til en hver tid gjelder etter jaktidsforskriften. Til eget bruk (ordlyd i verneforskriften) betyr at egg av gråmåke og svartbak ikke kan selges og ikke inngå i mat som selges.
4	Hund og båndtvang	§ 3 punkt 2 og § 6 punktene 2 og 10	Slipp av hund er forbudt. Dette gjelder hele året. I forbindelse med husdyrbeiting er det imidlertid tillatt med bruk av gjeterhund, og også bruk av hund under kontroll i forbindelse med utøvelse av tillatt jakt.
5	Planter, bær og matsopp	§ 3 punkt 1 og § 6 punkt 5	All vegetasjon på land og i vann er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse. Nye plantearter må ikke innføres. Det er en rekke unntak for aktiviteter knyttet til landbruk (utdypet under). Dessuten er det tillatt for alle å sanke bær og matsopp.
6	Endring av naturgitte forhold	§ 3 punkt 3	En rekke tiltak som ikke er tillatt fordi de kan endre de naturgitte forholdene i naturreservatet, er listet opp i denne bestemmelsen. At opplistingen ikke er uttømmende, betyr at det kan dukke opp tiltak som ikke var kjent på vernetidspunktet, tiltak som kan endre de naturgitte forholdene.
7	Bålbrenning	ingen	Det er ingen bestemmelser i verneforskriftene om bålbrenning. Det er imidlertid viktig for naturverdiene at det ikke lages bål verken på fast berg eller i vegetasjon. Kalkberget, for eksempel på Kviningen, er mange millioner år gammelt men smuldrer opp dersom det blir utsatt for varme fra bål. Bål bør lages i bålpanner oppsatt på Valen og Festivalplassen eller i fjæra nedenfor berg og vegetasjon.

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
8	Camping, teltslagning og kamouflasjeinnretninger for fotografering	§ 3 punkt 5	Camping, teltslagning og oppsetting av kamouflasjeinnretninger for fotografering vil føre til unødig forstyrrelse av fuglelivet og er forbudt inne i naturreservatet.
9	Motorisert ferdsel på land og i sjø og bruk av drone	§ 3 punkt 4 og § 6	Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder bruk av modellbåter og modellfly. Drone regnes som modellfly og bruk av drone i naturreservatet er derfor forbudt. Forbudet mot motorferdsel er ikke til hinder for gjennomføringen av tiltak listet opp i § 6. Ett av unntakene gjelder ved lovlig fiske. Da er bruk av motorbåt tillatt, men høyeste tillatte hastighet er 10 knop.
10	Landbruk	§ 6 punktene 2, 3, 4, 8, 11, 13 og 14	Tradisjonell slått og beiting, herunder nødvendig gjerdehold, er tillatt. Utplassering av fôrhekker inngår ikke i dette begrepet og må omsøkes etter naturmangfoldloven § 48. Det bør søkes å oppnå en balansert beitebruk. Det er særlig viktig at areal med rødlistede naturtyper og arter ikke blir brukt for intensivt. Etablering av nye grøfteavløp og vedlikehold av tidligere opptatte grøfteavløp som drenerer tilgrensende jord- og skogbruksarealer, er tillatt etter at forvaltningsmyndigheten er varslet på forhånd. Vedlikehold av eksisterende veier er direkte tillatt, likeså innsamling av tang og henting av grussten til eget bruk langs strendene. Det er tillatt med forsiktig rydding i en sone inntil 5 m langs reservatenes grense når vegetasjonen medfører vesentlig ulempe for bruk av eksisterende innmark. Vesentlig ulempe vil her kunne være f.eks. at fremkommeligheten for landbruksmaskiner blir hindret av trær med vid krone slik at maskinelt arbeid på innmarka ikke kan gjennomføres. En forsiktig rydding kan være å kappe overhengende greiner men la selve trærne stå, eller bare å felle enkelte trær - uten å endre naturtypen. Deponering av stein fra dyrket mark på eksisterende steinvelter i Skagbukta er også direkte tillatt.
11	Skadefelling	§ 7 punkt 1	Etter søknad kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til felling av vilt som gjør vesentlig skade, i samsvar med viltlovens bestemmelser og forskrifter. Denne dispensasjonshjemmelen omfatter alle typer uttak f.eks. skyting, sanking, uttak eller punktering av egg, når dette er begrunnet i å hindre vesentlig skade. Hjemmelen kan også brukes for å gi dispensasjon til felling der det ikke er nødvendig å innhente tillatelse etter viltregelverket (man er innenfor ordinær jakt-/sanketid). Men begrunnelsen for dispensasjonen må være å hindre vesentlig skade. Hjemmelen kan ikke brukes til å tillate ordinær jakt. I tillegg til dispensasjon fra verneforskriften må søker innhente nødvendige tillatelser etter viltregelverket. Det at det er gitt tillatelse etter viltregelverket, betyr ikke nødvendigvis at vilkårene om vesentlig skade i verneforskriften § 7 er oppfylt. Det må vurderes konkret. Det presiseres at en søker ikke har krav på dispensasjon selv om vilkårene er oppfylt.

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
12	Forskning og undervisning	§ 8	Den generelle dispensasjonsbestemmelsen § 8 er erstattet av naturmangfoldloven § 48. Det er derfor ingen egen generell dispensasjonsbestemmelse for vitenskapelige undersøkelser. Også for gjennomføring av forskning og undervisning gjelder forbudsbestemmelsene i § 3. Aktivitet ut over unntaksbestemmelsene i § 6, må omsøkes.

TILGRESENDE VERNEOMRÅDER

A-områdene på Tautra grenser til Tauterryggen marine verneområde (vernet 2013) i retningene sørvest og nordvest. A-områdene ligger inntil B-området (fuglefredningsområdet) og C-området (dyrefredningsområdet). Hele Ramsar-området grenser til Tauterryggen marine verneområde i nord og vest.

TILLEGGSSOPPLYSNINGER

I regi av Statsforvalteren vil det også i årene framover gjøres tiltak og gjennomføres skjøtsel av areal vernet som naturreservat for å oppnå ønsket naturtilstand. Dette vil gjøres i samråd med grunneiere, som i de fleste tilfeller også får tilbud om å utføre oppgavene. For omtale av naturmangfoldloven § 47 om skjøtsel av verneområder, se under "Sentrale føringer". Ved gjennomføring av skjøtselstiltak, bør Statsforvalteren sørge for å ivareta både andre naturverdier, fremkommelighet og det estetiske inntrykket for folk.

Retningslinjer ved rydding av vegetasjon eller gravearbeid: • Hogstavfall må ikke brennes der det er til skade for naturverdiene, verken i tørreng eller på berg. Brenning bør skje i fjæra. • Stubber etter einer som fjernes bør gås over året etter for ytterligere nedkapping, siden einerstubber gjerne bøyer seg opp fra marka når de tørker etter hogst. • Etter skjøtelsarbeid utført med gravemaskin, bør det sørges for at resultatet avslutningsvis blir pent å se på for folk.

KUNNSKAPSGRUNNLAG

Forfatter	År	Tittel	Utgiver	Kobling
Artsdataba nken	2018	Fremmedartslista	Artsdataba nken	https://artsdatabanken.no/Fab2018/N/537
Artsdataba nken	2021	Norsk rødliste for arter 2021	Artsdataba nken	https://artsdatabanken.no/Rodliste
Direktoratet for naturforvaltning	2007	Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold DN håndbok 13	Miljødirektoratet 2. utgave 2006 (oppdatert 2007).	https://tema.miljodirektoratet.no/old/dokument/attachment/54/H%C3%A5ndbok%2013%20080408_LOW.pdf

Forfatter	År	Tittel	Utgiver	Kobling
Gauslaa, I.	2014	Skjøtselsplan for Tautra Søndre 2014-2019.	Norsk Landbruksrådgiving Nord-Trøndelag.	
Lyngstad, A. & Aune, E.I.	2005	Naturtypekartlegging i Frosta kommune.	NTNU Vitensk. mus. Rapp. Bot. Ser. 2005-8: 1-48	https://www.ntnu.no/c/document_library/get_file?uuid=8907c77e-eebd-45bf-9849-2e0f8b5fc501&groupId=10476
Husby, Magne	2010	Restaurering av kulturlandskapet på Skaget, Tautra, og effekter på fugl	Høgskolen i Nord-Trøndelag	https://9pdf.net/document/yd7xkx86-restaurering-kulturlandskapet-p%C3%A5-skaget-tautra-effekter-p%C3%A5-fugl.html
Thingstad, P.G. & Frengen, O.	2009	Restaureringsprosjektet Tautra og Tautrasvaet. Status vannfugler 2008.	NTNU Vitenskapsmuseet Zoologisk Notat 2009, 1: 1-43.	https://www.ntnu.no/c/document_library/get_file?uuid=4d1eaabc-a5d9-48e1-baca-80076aa80a47&groupId=10476
Thingstad, P.G., Kjærstad, G. & Øien, D.-I.	2014	Biologisk status og skjøtselsplan for Måsdammen på Tautra, Frosta kommune	NTNU Vitenskapsmuseet - notat 2014-12: 1-22.	https://www.ntnu.no/documents/10476/401393090/2014-12+Notat+M%C3%A5sdammen.pdf/bd37419d-f94a-470e-9c1d-43e91fa7b14

Forfatter	År	Tittel	Utgiver	Kobling
Thingstad, P.G., Lothe, A.E. & Sylling, G. (red.)	2007	Restaureringsprosjektet Tautra og Tautrasvaet. Status tre år etter tiltaket.	Statens vegvesen Rapp. Strategi 2486. 1-94 + vedlegg.	
Øien, D-I, Austrheim, G, Thingstad, P.G, Hassel K, Solem, T & Aagaard, K.	2009	Forvaltning og overvåking av biologisk mangfold på Tautra, Nord Trøndelag.	NTNU Botanisk serie, 2009- 1.	https://www.ntnu.no/c/document_library/get_file?uuid=23fea93-50fb-4ce7-9d42-1a37d537027c&groupId=10476
Thingstad. P.G., Bakken, T. & Stokland, Ø.	2015	Ramsarområdet Tautra med Svaet: Respons hos vannfugl og bunndyrfauna på bruåpningen i veimoloen ut til Tautra	NTNU Vitenskaps museet - naturhistori sk notat 2015-7: 1:52.	https://www.ntnu.no/documents/10476/1262614509/2015-7-Notat+Tautra.pdf/fbc0a70a-541b-4cde-9d33-48f10ad68b43
Husby, Magne	2021	Grågås, måker og husdyr på Storholmen på Tautra, Frosta kommune, 2020-2021	NTNU Vitenskaps museet	https://www.ntnu.no/documents/10476/1297663906/2021-12+Rapport+Storholmen+Tautra.pdf/23aa4eb1-ecf1-28d4-4fd6-83205b24fc4e?t=1639668304226

Forfatter	År	Tittel	Utgiver	Kobling
Dag-Inge Øien og Marte Fandrem	2017	Oppfølging av faste prøveflater og evaluering av skjøtsel i tørrengvegetasjon i Tautra naturreservat, Frosta	NTNU Vitenskaps museet	https://www.ntnu.no/documents/10476/1273418756/2017-3+Notat+Tautra.pdf/d29cc918-2033-4783-a1d4-e100c21cf65d
Øien, D.-I.	2022	Oppfølging av faste prøveflater i beita tørrengvegetasjon i Tautra naturreservat, Frosta	NTNU Vitenskaps museet	https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmloi/bitstream/handle/11250/3050700/2022-9%2bNotat%2bTautra%2b2022.pdf?sequence=1&isAllowed=y

VEDLEGG

FILVEDLEGG

Lagt til	Tema	Eksternt Opphav	Internt Opphav
12.08.2024	Besøksstrategi for Tautra og Svaet		Ja
15.10.2022	Skjøtselsplan Tautra med Svaet 2009	ja	
15.10.2022	Fugler rødlistede - Tautra og Svaet	ja	
15.10.2022	Delområder Tautra		ja

KARTVEDLEGG

Lagt til	Tema	Eksternt Opphav	Internt Opphav
21.02.2020	TAUTRA MED SVAET NATURRESERVAT (A) OG FUGLEFREDNINGSOMRÅDE (B) MED TILGRESENDE DYRELIVSFREDNING (C) - SAMT ØKSNINGEN NATURRESERVAT		Ja